

Destructie als Discours

Wikken en wegen over waarde

Uitgangspunt: *wikken en wegen over waarde*

Het kunstenaarschap bestaat uit een proces van wikken en wegen, het maken van betekenisvolle verbanden en het in twijfel trekken van traditie. Volgens beeldend kunstenaar en docent John Baldessari (1931 – 2020) is elk kunstwerk daarom platweg een optelsom van beslissingen. Van kleur, onderwerp, materiaal, thematiek etc. Het maken en beargumenteren van deze beslissingen levert uitdagingen op. In het atelier, maar vooral ook in het onderwijs: want hoe begeleid je een student bij het maken van dergelijke afwegingen? En: hoe kom je tot een waardeoordeel over deze keuzes? En spreken we dan van esthetische, economische, emotionele, culturele, of historische waarde?

Het fenomeen: *Artistiek Vandalisme*

In de *Destructie als Discours* podcast schets ik de contouren van het fenomeen *Artistiek Vandalisme*: denk daarbij o.a. aan Robert Rauschenberg die een originele Willem de Kooning uitgumt. Of Alexander Brenner die met spuitbus dollar tekens schildert over werken van Maljevich en Mondriaan. Of de Chapman Brothers die regenbogen toevoegen op originele schilderijen door Adolf Hitler. Elke ‘destructieve toe-eigening’ heeft zo zijn eigen dynamische levensverhaal, met up’s en downs, vallen en opstaan. Verhalen over schade, schande en schoonheid.

Waarde: *omkeren van ons blik*

Ik zie de verhalen als een effectieve methode waarmee we een gesprek over waardepeiling op de spits kunnen drijven. Anders verwoord: de klap (destructieve daad) levert een versplintering op, en daarmee een caleidoscoop aan potentieel nieuwe perspectieven. Elke kunstwerk dat men te lijf is gegaan danst op het snijvlak van constructie en destructie. Door juist niet stil te staan bij creatie, maar meer bij destructie, ontstaan een omkeren van ons blik. En daarmee een nieuwe gelegenheid voor het gesprek over *hoe* we tot een waardeoordeel komen: is het werk nu *meer* of *minder* waard? Moeten we de actie be-oordelen of veroordelen? En vooral: wat beweegt een kunstenaar om een dergelijke ingreep te doen? Daarnaast roept de destructieve daad vragen op, die ons uitnodigen ons te verplaatsen in de rol van toeschouwer, en in de rol van beide kunstenaars, dader en slachtoffer. Zo kunnen de verhalen nieuwe opleveren aangaande het besproken werk uit de podcast, maar liever nog: nieuw licht schijnen op de waarde van onze *eigen* creatieve handeling.

Lesbrief

Luister de Pilot aflevering: Een destructieve droom. En beantwoord onderstaande vragen.

Vraag 1: Heb je ooit gefantaseerd over het aanpassen of zelf vernietigen van een kunstwerk?

Zo ja: welke en waarom?

.....
.....
.....

Vraag 2: Op basis van welke criteria kom je tot een waardeoordeel over een kunstwerk? Zijn dit persoonlijke waarden, of maatschappelijke waarden?

.....
.....
.....

Vraag 3: In de podcast worden er verschillende waardepalingen gebruikt. Zo kun je bij het bespreken van een kunstwerk o.a. spreken van een economische, emotionele, culturele, of historische waarde. Welke van deze waardebepalingen vind jij het zwaarste wegen? En zou je nog een criterium willen toevoegen?

.....
.....
.....

Vraag 4: Formuleer o.b.v. de thematiek uit de podcast een vraag of dilemma die je de klas zou willen voorleggen.

.....
.....
.....

